

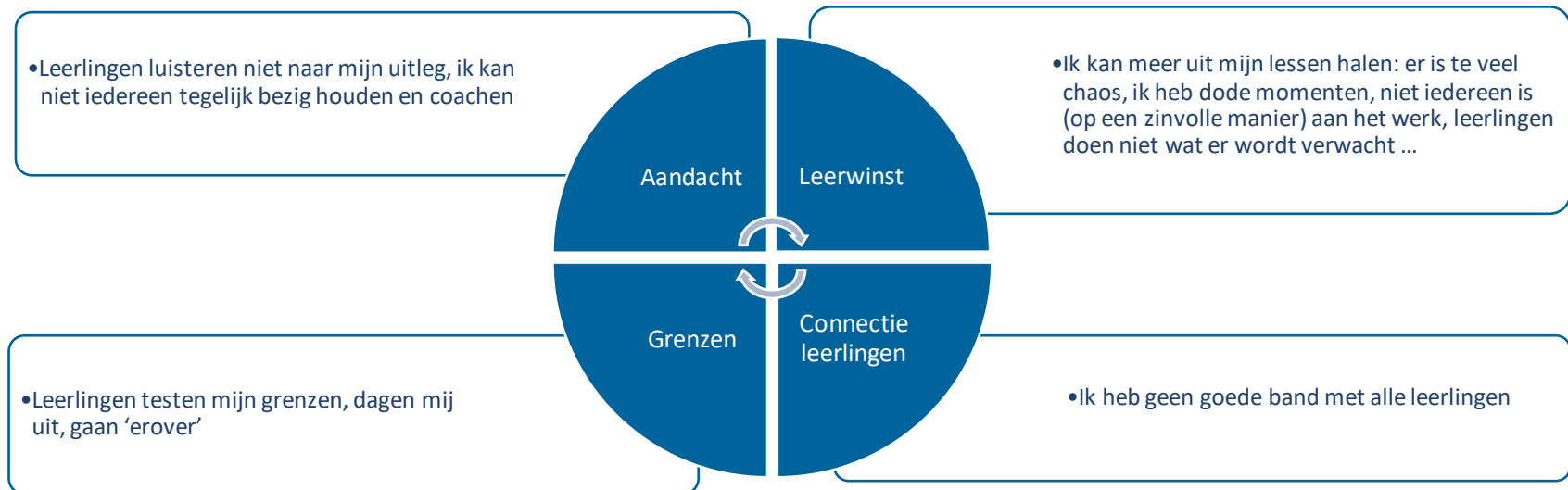
Vier bouwstenen voor klasmanagement in praktijkvakken

Het waarom en hoe van dit document:

Met dit document willen we je enkele bouwstenen geven om met klasmanagement aan de slag te gaan voor of na het volgen van het opleidingsonderdeel 'Communiceren en verbinden'. Je vindt ook verwijzingen naar de cursus of andere elementen in de opleiding (groene kader). We vertrekken vanuit **4 uitdagingen** waarmee je jezelf kan inschatten op vlak van klasmanagement. Met welke uitdaging worstel jij het meest? Werk dan eerst aan deze uitdaging aan de hand van de tips. Oefen en probeer uit. Hou dit een tijdje vol en blijf proberen. Voor een goed klasmanagement heb je geduld en tijd nodig.

ONTHOUD: "NIET ALLES WERKT EN NIETS WERKT ALTIJD" (Pedro De Bruyckere)

De uitdagingen:

Je kan al veel oplossen op vlak van klasmanagement door voorbereid voor de klas te staan en dus vooraf na te denken over het doel en de organisatie van je les. Hieronder vind je enkele tips waarmee je aan de slag kan. Kies de tips die het best bij je situatie en context passen.

TIPS	VOORBEELD OF VERDUIDELIJING
Werk maken van een goede en volledige lesvoorbereiding .	<i>Gebruik het sjabloon lesontwerp voor praktijkvakken om meer na te denken over klasmanagement.</i>
Besteed aandacht aan het beginnen en afronden van je les. Denk op voorhand goed na welke routines je de leerlingen wil aanleren. Begin met kleine stapjes op vlak van zelfstandigheid (tweede graad) en bouw dit verder op.	<i>Hoe wil je graag je les starten? Welk materiaal moeten de leerlingen klaar leggen? Probeer indien mogelijk telkens op dezelfde manier te starten en te eindigen. Je kan bv. elke leerling kort aanspreken waar ze aan verder moeten werken die les, starten met omkleden en herhaling afspraken ... Voorzie bij de start van het schooljaar voldoende tijd om stappenplannen, veiligheidsmaatregelen ... door te nemen, te herhalen en actief in te oefenen.</i>
Zorg voor variatie in werkvormen . Varieer niet om te variëren, maar wel om je lesdoelen te bereiken en je leerlingen aandachtig bij de leerstof te houden.	<i>Stel je op voorhand goed de vraag hoe je de leerstof het best kan aanbrengen. Kies je er bijvoorbeeld voor om eerst zelf de werkwijze voor te tonen of laat je de leerlingen experimenteren?</i>
Denk vooraf na over je organisatie .	<i>Onderzoek wat mogelijk is met de materiële omstandigheden, voorzie problemen op vlak van veiligheid, organisatie ... Maak eventueel vooraf een plan van je lokaal.</i>

Probeer de opdrachten die je geeft vooraf zelf uit.	<i>Als je je opdrachten vooraf zelf uitprobeert stoot je op mogelijke moeilijkheden, fouten die leerlingen kunnen maken, materiaal dat er zeker moet zijn, ... Zo vermijd je verwarring en chaos tijdens de les zelf en kan je alerter inspelen op onverwachte situaties.</i>
Zet leerlingen in om de organisatie te vergemakkelijken bv. als hulplijn, magazijnmeesters ...	<i>Voorbeeld praktijkles voeding: elke leerling wekelijks een taak geven: afval sorteren, keukens controleren, vloer vegen ... Zo heeft elke leerling beurtelings zijn verantwoordelijkheid en is die ook meteen het aanspreekpunt. Er kan zelfs een score gegeven worden aan deze taak. Zo moet jij niet alles zelf doen.</i>
Bij groepswork : denk vooraf na hoe je je groepen gaat verdelen.	<i>Denk vooraf na over de indeling (bijvoorbeeld groepen met zelfde niveau of groepen met verschillend niveau die elkaar kunnen helpen) en pas je stijl/aanpak aan aan de groep (mate waarin je verantwoordelijkheid/begeleiding geeft, ...).</i>
Geef leerlingen (bv. via rubrics, zelfevaluatie) inzicht in hun eigen kunnen . Bouw regelmatig feedback in zodat leerlingen weten waar ze staan en jouw verwachtingen leren kennen.	<i>Echt begrijpen wat belangrijke criteria en aandachtspunten zijn, is een proces. Door duidelijk te zijn over deze verwachtingen en erover te praten, aan elkaar uit te leggen ... maken de leerlingen geleidelijk aan kennis met de kwaliteitseisen van een werkstuk, opdracht ...</i>
Bij co-teaching : maak afspraken over je stijl/grenzen/rollen/evaluatie en probeer samen een consensus te vinden (gedraag je als team).	<i>Bij co-teaching is het belangrijk je aanpak op elkaar af te stemmen. Denk verder na dan gewoon met twee begeleiden in één praktijkruimte. Overloop vooraf samen de lesorganisatie.</i>

Communiceren en verbinden: Proactieve klasmanagementstrategieën.

Leren in diversiteit A en B: Vormen van co-teaching, Coöperatief leren, Onderzoekend en zelfgestuurd leren, Differentiëren

Connectie
leerlingen

Een goede band opbouwen met je leerlingen vraagt tijd maar is ook belangrijk om ze 'mee' te krijgen. Een goede band is niet hetzelfde als alles toelaten of 'de sympathieke' willen zijn.

TIPS	VOORBEELD OF VERDUIDELIJING
Leer je leerlingen kennen en luister , met oog voor leerhindernissen en culturele diversiteit. Respect is het kernwoord.	<i>Neem voldoende tijd om je groep te leren kennen. Neem de kennismaking serieus. Oordeel niet (te snel). Respecteer ook je leerlingen, wie respect heeft krijgt ook respect terug.</i>
Toon oprechte interesse in je leerlingen, in <u>al</u> je leerlingen.	<i>Zeg bewust goeiemorgen aan <u>elke</u> leerling maak er een continu aandachtspunt van om echt te luisteren. Vraag ook eens door (Kan je dat eens uitleggen?). Je zal versteld staan over hun redeneringen, ideeën, waarom ze dingen doen ...</i>
Wees consequent een voorbeeld qua beroepshoudingen en regels en afspraken: gedraag je naar je eigen verwachtingen.	<i>Toon het gedrag dat je zelf wil zien en wees bewust dat jouw gedrag ook gedrag uitlokt. Als je wil dat leerlingen hun gsm met rust laten, laat de jouwe ook met rust. Wees ook zelf tijdig in het lokaal, draag beschermingsmiddelen en leef veiligheidsregels consequent voor.</i>
Maak problemen bespreekbaar en durf advies vragen.	<i>Betrek indien nodig de hele klas. Als je zelf niet weet hoe je het probleem het best aanpakt, aarzel niet om advies te vragen aan een leerlingebegeleider en/of collega.</i>

Werk bewust aan een goed klimaat via acties en gesprekken.	Werk eventueel samen met een leerlingbegeleider of een collega en organiseer bijvoorbeeld proactieve cirkels. Een buitenschoolse activiteit kan ook helpen.
Laat het negatieve zoveel mogelijk links liggen en focus je op het positieve , geef complimenten.	Sta bewust stil bij de talenten en kwaliteiten van de leerlingen, ook de leerlingen waarmee het minder vlot loopt in de les.
Sta open voor feedback van leerlingen .	Vraag eens hoe leerlingen een bepaalde werkvorm, de les, de opdracht ... hebben ervaren.
Praat met je leerlingen over de evaluatie. Als ze goed weten waarom je iets op een bepaalde manier evalueert, bouw je ook een band op.	Ook een extra kans bieden, bijvoorbeeld evaluatie opnieuw maken, evaluatie verbeteren ... kan de leerling zuurstof geven en de band ten goede komen.

Communiceren en verbinden:

- Nieuwe autoriteit en grondhouding
- Focus op de leerling
- Groepsdynamica
- Roos van Leary

Leren naar een beroep A: coaching

Leren in diversiteit A: Differentiëren, Coöperatief leren, Onderzoekend en zelfgestuurd leren

Klasmanagement gaat over aandacht opeisen en je aandacht verdelen

TIPS	VOORBEELD OF VERDUIDELIJING
Begin niet met je instructie tot je de aandacht hebt van de leerlingen.	<i>Maak een duidelijke start in je les. Baken je instructiemoment duidelijk af: leerlingen kunnen niet meer bezig zijn met zich installeren en op dat moment nog niet starten met werken. Geef een duidelijk signaal na je instructies wanneer het werk kan beginnen.</i>
Wees concreet (niet rond de pot draaien) en neem je rol op (leidinggeven).	<i>Als je leerlingen bij de start van de les blijven praten, laat ze terug naar buiten gaan en binnenkomen. Herhaal dit desnoods 30 keer.</i>
Wees duidelijk en gestructureerd bij het geven van instructie, hou rekening met het niveau van de leerlingen.	<i>Geef instructie op verschillende manieren: auditief, visueel ... Gebruik stappenplannen. Ga op regelmatige tijdstippen na of de leerlingen de instructie goed begrepen hebben. Handelingen die ze al gezien hebben moet je niet wekelijks herhalen.</i>
Bouw routines op zodat leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt en oefen deze routines ook.	<i>Het kan interessant zijn om aan een collega te vragen welke routines hij/zij hanteert. Hoe meer je deze routines afstemt op elkaar, hoe gemakkelijker het wordt voor de leerlingen om deze te onthouden. Hang eventueel een vast lesverloop uit in het lokaal of geef een schema hoe de les eruit zal zien.</i>

Probeer overzicht te bewaren maar laat los dat je niet alles kan gezien hebben. We denken hierbij aan spreiding van de aandacht, een leraar moet ogen op zijn rug hebben. Denk goed na over waar je gaat staan in de klas en hoe je je beweegt in de ruimte. Ook als je lesgeeft in twee verschillende praktijkruimtes, denk je best goed na welke verantwoordelijkheid de leerlingen aankunnen.	<i>Voorbeeld praktijkles strijken: niet meer nodig om aan het zesde jaar uit te leggen hoe ze een T-shirt moeten strijken maar hier wel controle op doen.</i> <i>Als je achteraan staat in het lokaal tijdens een evaluatiemoment, heb je een goed overzicht over alle leerlingen.</i>
Pas afspraken aan aan de context (bv. welke graad geef je les) maar hou rekening met het schoolreglement. Maak eventueel samen afspraken en evalueer ze regelmatig. Maak de afspraken zichtbaar in je klas en volg ze op. Zorg ervoor dat het niet naleven concrete consequenties heeft.	<i>Bijvoorbeeld in een eerste graad is het nog nodig dat leerlingen hun gsm in het gsmhotel steken, in een tweede graad mogen ze deze al in hun boekentas laten steken als ze deze verantwoordelijkheid aankunnen.</i> <i>Laat ze een afsprakenblad in hun map plaatsen en hang het op in de werkplaats.</i>

Communiceren en verbinden: Routines, afspraken en regels

Leren in diversiteit A: Coöperatief leren, Differentiëren

Grenzen

Klasmanagement is (durven) omgaan met grensoverschrijdend gedrag

TIPS	VOORBEELD OF VERDUIDELIJING
Reageer niet op alles maar laat ook niet alles passeren.	<i>Maak een onderscheid tussen kleine en grote ordeverstoringen. Kleine ordeverstoringen kunnen lastig zijn voor jou als leraar, maar je kunt ze tolereren, zolang ze jouw lesgeven niet te sterk hinderen en geen impact hebben op de leerlingen. Grote ordeverstoringen hebben een impact op het klasgebeuren en zorgen dat je moeilijker of niet meer kunt lesgeven. Dit kunnen ook overtredingen zijn van waarden.</i> <i>Bijvoorbeeld</i> - <i>Een leerling gooit een trui naar een andere leerling. Het is vriendelijke bedoeld. Je laat het passeren.</i> - <i>Een leerling weigert deel te nemen aan een groepswork. Dit vraagt opvolging (bijvoorbeeld na de les ga je met de leerling in gesprek).</i>
Grenzen die je stelt blijven grenzen. Duidelijke grenzen stellen is heel belangrijk. Maar laat hierbij ook ruimte voor onderhandeling (contractzone).	<i>Maak een verschil tussen noodzakelijke afspraken, bv. in de praktijkles rond veiligheid en respect voor materiaal en onderhandelbare afspraken, bv. het vastleggen van een evaluatiemoment, plaatsen in de klas ...</i>

Duid consequenties als een grens wordt overschreden.	<i>Maak op voorhand duidelijk welke maatregel je als leerkracht treft bij het overtreden van een regel of bij een ordeverstoring. Zeker als het gaat over het beschadigen van of het slordig zijn met materiaal.</i>
Begin elke les met een nieuwe lei . Blijf niet herkauwen wat er in vorige lessen is gebeurd.	<i>Leerlingen gaan naar school om te leren, dit proces gaat met vallen en opstaan. Kansen blijven krijgen is belangrijk.</i>
Bouw aan een netwerk om de problemen op te lossen. Zoek hulp en maak je knopen bespreekbaar met collega's (mentor, leerlingbegeleiders, co-teacher). Je staat er als leraar niet alleen voor.	<i>Als je zelf niet weet hoe je het probleem het best aanpakt, aarzel niet om advies te vragen aan een leerlingebegeleider en/of collega, het overkomt ook nog de meest ervaren leerkrachten. Sommige problemen vragen een klasoverstijgende aanpak.</i>

Communiceren en verbinden:

- Over grenzen en grensoverschrijdend gedrag
- Nieuwe autoriteit